

Detta faktablad rör förslag i betänkandet *Handlingsplan för en långsiktig utveckling av tolktjänsten för döva, hörselskadade och personer med dövblindhet (SOU 2022:11)*

INRÄTTANDET AV EN NATIONELL FUNKTION FÖR SAMORDNING AV TOLKTJÄNSTFRÅGOR

Förbundet Sveriges Dövblinda arbetar för att förbättra livsvillkoren för personer med dövblindhet. Våra långsiktiga mål är att uppnå full delaktighet, jämlikhet, självständighet och självbestämmande för personer med dövblindhet på alla områden i samhället.

Sveriges åtagande

Sverige har formellt åtagit sig att följa Förenta Nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (CRPD). I denna konvention fastslås tydligt rätten till kommunikation för personer med dövblindhet, exempelvis i artiklarna 2, 9, 20, 21, 24, 27 och 30.

Läs mer:

https://www.un.org/disabilities/documents/convention/crpd_swedish.pdf

Dövblindhet och dess utmaningar

Det finns uppskattningsvis cirka 2 000 personer under 65 år i Sverige som har dövblindhet, det vill säga någon form av kombinerad syn- och hörselnedsättning. Dövblindhet kan vara medfödd eller förvärvad senare i livet. Varje år föds cirka 6–8 personer som från födseln har en mycket svår kombinerad syn- och hörselnedsättning. Det innebär att cirka 400 personer har medfödd dövblindhet och att cirka 1 600 personer som är yngre än 65 år har förvärvad dövblindhet. Denna funktionsnedsättning utgör alltid ett hot mot mellanmänsklig kommunikation och interaktion. Bristande tillgång till information i alla former och svårigheter att kunna orientera sig fritt och självständigt är ytterligare konsekvenser som påverkar möjligheten för personer med dövblindhet att leva ett aktivt liv och känna delaktighet.

Förslag på ny lag om tolktjänst

I tolktjänstutredningens betänkande *Handlingsplan för en långsiktig utveckling av tolktjänsten för döva, hörselskadade och personer med dövblindhet (SOU 2022:11)* föreslås en ny lag om tolktjänst för att främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet för döva, hörselskadade och personer med dövblindhet.

Förslag om inrättande av ny nationell funktion för samordning av tolktjänstfrågor

Utredningen föreslår att en nationell funktion för samordning av tolktjänstfrågor för döva, hörselskadade och personer med dövblindhet inrättas. Uppgiften för den nationella funktionen ska vara att tillhandahålla information samt sammanställa statistik och annan data för en samlad nationell uppföljning av tolktjänsten och dess målgrupp samt vid behov samordna utvecklingsinsatser som rör tolktjänsten och dess målgrupp. I uppgiften ingår även att i övrigt samordna eller hantera frågor som rör tolktjänst och som inte har en naturlig hemvist hos någon annan aktör, såsom att samordna en plan för en strategisk kompetensutveckling av tolkar, att upphandla tolkservice för förtroendevalda i vissa organisationer samt att betala ut statsbidrag till regionerna för tolktjänst. I uppgiften ska även ingå att ta fram ett nationellt system för uppföljning av tolktjänsten samt vid behov föreslå nödvändiga författningsändringar för ett sådant system. Arbetet ska ske i samråd med regioner och berörda intresseorganisationer samt andra berörda aktörer.

Så här ser Förbundet Sveriges Dövblinda på betänkandet avseende inrättandet av en ny nationell funktion för samordning av tolktjänstfrågor

Vi ställer oss positiva till förslaget om att inrätta en ny nationell funktion för samordning av tolktjänstfrågor. Även om vi helst hade sett en nationell tolktjänst, där en myndighet ansvarar för all tolktjänst inkluderande det uppdrag funktionen föreslås få och att det finns bara en ingång för tolkanvändaren att beställa dövblindtolk på, så ser vi att den föreslagna nationella funktionen för samordning av tolktjänst kan spela en viktig roll för att försöka komma tillrätta med en del av de brister som finns idag.

Vi delar utredningens bedömning att det behövs en funktion på nationell nivå som ansvarar för samordning av statistik och datainsamling, uppföljning och samlad information till olika aktörer inom tolktjänsten. Det behövs även en funktion som vid behov samordnar utvecklingsinsatser och andra frågor som rör tolktjänst och som saknar en naturlig hemvist hos en annan aktör. En fråga som vi tycker den nationella funktionen bör utreda är att det saknas en nationell instans som ansvarar för tillsyn av tolktjänst och dit man som tolkanvändare kan vända sig med eventuella klagomål.

Vår förhoppning är att det med den nationella funktionens arbete och en bättre kunskapsbild kommer bli tydligare med behovet av en nationell myndighet som sköter all tolktjänst och där vi som tolkanvändare via en ingång kan få stöd till delaktighet i samhället och en likvärdig möjlighet till kommunikation oavsett om det gäller att gå till ett arbete, bedriva studier eller utöva en fritidsaktivitet.